

RTU studiju kurss "Datorizētās tulkošanas rīki"

33000 Datorzinātnes, informācijas tehnoloģijas un enerģētikas fakultāte

Vispārējā informācija

Kods	DE0241
Nosaukums	Datorizētās tulkošanas rīki
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles; Brīvās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Oksana Ivanova - Doktors, Docents (praktiskais)
Mācībspēks	Alīna Vagele-Kricina - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 5.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN, RU
Anotācija	Pieaugošās veiktspējas, pielāgojamības un lietotājam draudzīgas saskarnes dēļ datorizētās tulkošanas (CAT) rīki būtiski ietekmē tulkotāja darba procesu. Dažādu digitālo rīku izmantošana ir kļuvusi par neatņemamu tulkošanas mācību vides sastāvdaļu, rādot nepieciešamību attīstīt digitālo lietpratību studentu vidū. Studiju kurss sniedz pārskatu par tirgū pieejamajiem CAT rīkiem, īpašu uzmanību veltot SDL Trados Studio programmatūrai. Kurša ietvaros studenti veido izpratni par CAT rīku darbību, kā arī iegūst nepieciešamas prasmes attiecīgās programmatūras izmantošanai visos tulkošanas procesa posmos. Strādājot ar CAT rīkiem, studenti stiprina ne tikai digitālo kompetenci, bet arī attīsta citas EMT (Eiropas maģistrs tulkošanā) ietvarā noteiktās kompetences, piemēram, tulkošanas pakalpojumu sniegšanas prasmes (spēja strādāt komandā, uzraudzīt un ievērot kvalitātes standartus utt.), starpkultūru kompetenci (spēja veikt uzmetumu, pārstrukturēt vai arī iepriekš rediģēt avottekstu), kā arī tematisko kompetenci (spēja noteikt būtisku/atbilstošu informāciju utt.). Tulkošanas klasē digitālo rīku izmantošana rada atbalstošu darba vidi, tādējādi nodrošinot efektīvu kompetenču apguvi, kas nepieciešamas noteiktu tulkošanas uzdevumu veikšanai.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir nodrošināt CAT rīku pamatprasmju apguvi, kā arī tulkošanas projektu vadīšanas prasmju pilnveidošanu profesionālajā darba vidē. Studiju kurss arī paredz attīstīt informācijas meklēšanas prasmes ticamu avotu atrašanai, piekļuvei un izmantošanai tulkošanas uzdevumos. Studiju kursa uzdevumi: 1.izpētīt CAT rīku galvenās sastāvdaļas; 2.sniegt priekšstatu par CAT rīku darbības principiem; 3.izpētīt CAT rīku pamatfunkcijas; 4.izmantojot SDL Trados Studio programmatūru visos tulkošanas procesa posmos; 5.izpētīt dažādu CAT rīku raksturīgās iezīmes, priekšrocības un trūkumus; 6.attīstīt prasmes, kas nepieciešamas darbam ar terminu datubāzēm, vārdnīcām, atsaucēs literatūru; 7.uzglabāt un pārvaldīt terminoloģijas resursus un datus; 8.apzināties kvalitātes nodrošināšanas nozīmi tulkošanas procesa ciklā; 9.attīstīt tulkošanas projektu vadības prasmes.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studiju kursa laikā studentiem ir jāiztulko 12 teksti no angļu valodas latviešu/krievu valodā un otrādi, izmantojot attiecīgus CAT rīkus, jāizveido automatiskās ieteikšanas vārdnīca, izmantojot iepriekš tulkotu materiālu (izlīdzināšana), jāizveido un jāprezentē tulkojuma dzīves cikla projekts, kā arī jāpiedalās praktiskās nodarbībās.
Literatūra	Obligātā. // Obligatory : Atenao Professional Translation and Interpreting services (2017). List of Computer-Assisted Translation Software and Translation Tools. Available at https://www.atenao.net/blog/translation-tools/list-computer-assisted-translation-software-translation-tools/ Bakul, H. I. Translation Technologies: A Dilemma between Translation Industry and Academia. Online Submission, 4(4), 100–108, 2016. Bowker, L. Computer-Aided Translation Technology: A Practical Introduction. Didactics of Translation Series. Canada: University of Ottawa Press, 2002. Papildu. // Additional : Chan, S.-W. (ed.) . The Routledge Encyclopedia of Translation Technology. London/New York: Routledge, 2015. Cronin, M. The Translation Crowd. Revista Tradumatica, 8, 1–7, 2010. Cronin, M. Translation in the Digital Age. New Perspectives in Translation Studies. London: Routledge, 2013. EMT Expert Group (2017). EMT Competence Framework. European Commission. [Online]. Available at https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/emt_competence_fw_2017_en_web.pdf Folaron, D. Translation tools. In Y. Gambier and L. van Doorslaer (eds.), Handbook of Translation Studies (vol. 1). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 429–436, 2010. Garcia, I. Machines, Translations and Memories: Language Transfer in the Web Browser. Perspectives Studies of Translatology, 20(4), 451–461, 2012. Hvelplund, K. T. Translators' Use of Digital Resources during Translation. Journal of Language and Communication in Business 56, 71–87, 2017. Hutchins, J. The Development and Use of Machine Translation Systems and Computer-based Translation Tools. International Journal of Translation, 15(1), 5–26, 2003. Pym, A. What Technology does to Translating. Translation and Interpreting, 3(1), 1–9, 2011. Taravella, A. M., & Villeneuve, A. O. Acknowledging the Needs of Computer-Assisted Translation Tools Users: The Human Perspective in Human-Machine Translation. The Journal of Specialized Translation 19, 62–74, 2013. SDL. (n.d.). SDL Trados Studio [Online]. Available at https://www.sdl.com/software-and-services/translation-software/sdl-trados-studio/

Nepieciešamās priekšzināšanas	Angļu valodas zināšanas B2 līmenī saskaņā ar Eiropas kopējām pamatnostādnēm valodu apguvē.
-------------------------------	--

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Ievads studiju kursā: studentu vajadzību noteikšana, mērķu izvirzīšana, metodes un resursi.	2	2	0	0
Datorizētās tulkošanas terminoloģija.	2	2	0	0
CAT rīku galvenās sastāvdaļas: tulkošanas atmiņa, izlīdzināšana, terminu datubāze.	4	4	0	0
SDL Trados Studio programmatūra. Tulkošanas atmiņas sistēmas: segmentēšana, sakritību veidi, īsinājumaustiņi.	4	4	0	0
Projektu un datņu statistika: datņu analīze, pirmstulkošanas atskaite, tulkošanas progresā atskaite, atskaite par tulkošanas atmiņas atjauninājumiem.	4	4	0	0
SDL Trados Studio tulkošanas darbplūsmas: no projekta izveidošanas līdz tulkotu dokumentu ģenerēšanai.	4	4	0	0
Korektūras/rediģēšanas process SDL Trados Studio: redaktora darbvirsma, segmenta apstrāde, automātiska aizstāšana, pareizrakstības/gramatikas pārbaude, darbs ar komentāriem.	4	4	0	0
Verifikācija vai kvalitātes kontrole: Tulkojuma kvalitātes novērtēšana, kvalitātes nodrošināšanas sistēmas iestatījumi, terminoloģijas pārbaudītājs, kvalitātes rādītāju izmantošana.	2	2	0	0
Izlīdzināšana: jaunu tulkošanas atmiņu izveidošana vai palielināšana, izmantojot iepriekš tulkotos dokumentus.	4	4	0	0
Datu iegūšana elektroniskā formā. Tiešsaistes datu bāzes. Citas jaunās tehnoloģijas un pašreizējās tendences.	4	4	0	0
Terminu datubāzes (SDL MultiTerm). Atbilstība. Automātiska pārnese.	6	6	0	0
Dažādu CAT rīku izpēte: MemoQ, Memsource, Déj? Vu, Wordfast Anywhere, OmegaT, Across, MateCat, SmartCat.	10	10	0	0
Tulkošanas vadības sistēmas.	4	4	0	0
Pārbaudes darbi.	6	6	0	0
Kopā:	60	60	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Spēj definēt galvenos datorizētās tulkošanas jēdzienus.	Pārbaudes darbi, prezentācijas.
Spēj atpazīt un izmantot dažādus tirgū pieejamos datorizētās tulkošanas rīkus.	Pārbaudes darbi, prezentācijas.
Spēj demonstrēt digitālo kompetenci, strādājot ar SDL Trados Studio, kā arī citiem plaši izmantotajiem CAT rīkiem.	Kontroltulkojumi.
Spēj analizēt un salīdzināt dažādus datorizētās tulkošanas rīkus, izvērtējot to priekšrocības un trūkumus, kā arī nosakot uzdevumus, kurus var veikt ar šo tehnoloģiju palīdzību.	Kontroltulkojumi, eksāmens.
Spēj demonstrēt zināšanas tulkošanas kvalitātes novērtēšanā.	Praktisko nodarbību uzdevumi, mājas darbi, eksāmens.
Spēj pārvaldīt terminoloģijas datus, izveidojot divvalodu un daudzvalodu terminu datubāzes.	Praktisko nodarbību uzdevumi, prezentācija.
Spēj izveidot un efektīvi izmantot tulkošanas projektu vadības sistēmu.	Tulkošanas vadības projekts.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Pārbaudes darbi	10
Prezentācijas	10
Tulkošanas vadības projekts	20
Kontroltulkojumi	10
Mājas darbi	10
Praktisko nodarbību uzdevumi	10
Eksāmens	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi			Brīvās izvēles pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	5.0	20.0	40.0	0.0		*				